

**VIRGINIA
WOOLF**

**ΑΝΑΜΕΣΑ
ΣΤΙΣ
ΠΡΑΞΕΙΣ**

ΠΡΟΛΟΓΟΣ - ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΠΟΥΛΟΥ

ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ

Ήταν νύχτα καλοκαιριού και κουβέντιαζαν για το βόθρο, στο μεγάλο δωμάτιο με τα παράθυρα ανοιχτά στον κήπο. Το συμβούλιο της κομητείας είχε υποσχεθεί να φέρει νερό στο χωριό, αλλά δεν το είχε κάνει.

Η κυρία Χέινζ, η σύζυγος του γαιοκτήμονα, μια γυναίκα με μούρη χήνας και μάτια γουρλωτά σαν να είχε δει κάτι να κυλάει στο λούκι, είπε με προσποιητό ύφος: «Θέμα που βρήκαμε να κουβεντιάσουμε μια νύχτα σαν κι αυτή!»

Έπειτα απλώθηκε σιωπή· μια αγελάδα έβηξε· κι αυτό την έκανε να πει πόσο περίεργο είναι που, σαν παιδί, δεν φοβόταν ποτέ τις αγελάδες, μόνο τα άλογα φοβόταν. Κι αυτό γιατί, όταν ήταν μωρό στο καρότσι, ένα μεγάλο άλογο που έσερνε κάρο πέρασε ξυστά απ' το πρόσωπό της. Η οικογένειά της, είπε στον ηλικιωμένο που καθόταν στην πολυθρόνα, ζούσε κοντά στο Δισκάρντ πολλούς αιώνες. Απόδειξη τα μνήματα στο κοιμητήριο της εκκλησίας.

Ένα πουλί κρυφογέλασε έξω. «Αηδόνι;» ρώτησε η κυρία Χέινζ. Όχι, τα αηδόνια δεν έρχονται τόσο βόρεια. Ήταν πρωινό πουλί, που κελαηδούσε για την ουσία και για τους χυμούς της μέρας, για τα σκουλήκια, τα σαλιγκάρια, τα χαλίκια, ακόμα και στον ύπνο του.

Ο ηλικιωμένος στην πολυθρόνα –ο κύριος Όλιβερ, συνταξιούχος των Δημοσίων Υπηρεσιών των Ινδιών– είπε ότι η τοποθεσία που είχαν επιλέξει για το βόθρο ήταν, αν είχε ακούσει καλά, επάνω στον ρωμαϊκό δρόμο. Απ' το αεροπλάνο, είπε,

μπορείς ακόμη να δεις, φαίνονται ξεκάθαρα, τα σημάδια που άφησαν οι Βρετανοί, οι πρώτοι Κέλτες· οι Ρωμαίοι· το ελισταβετιανό αρχοντικό· και το αλέτρι, όταν όργωσαν το λόφο για να καλλιεργήσουν σιτάρι στους Ναπολεόντειους Πολέμους.

«Αλλά δεν θυμάστε...» άρχισε να λέει η κυρία Χέινζ. Όχι, όχι αυτό. Ωστόσο, εκείνος όντως θυμόταν – κι ήταν έτοιμος να τους πει τι, όταν άκουσαν έναν ήχο έξω κι η Άιζα, η γυναίκα του γιου του, μπήκε στο δωμάτιο, τα μαλλιά της πιασμένα κοτσιδάκια· φορούσε μια ρόμπα με ξεθωριασμένα παγόνια. Κολυμπώντας σαν κύκνος μπήκε μέσα· την κοίταξαν ερευνητικά και σταμάτησε· ξαφνιάστηκε που βρήκε ανθρώπους εκεί· και τα φώτα αναμμένα. Καθόταν με το αγοράκι της που δεν αισθανόταν καλά, δικαιολογήθηκε. Τι έλεγαν;

«Συζητούσαμε για το βόθρο» είπε ο κύριος Όλιβερ.

«Θέμα που βρήκαμε να κουβεντιάσουμε μια νύχτα σαν κι αυτή!» αναφώνησε ξανά η κυρία Χέινζ.

Τι είχε πει εκείνος για το βόθρο· ή για οτιδήποτε άλλο; αναρωτήθηκε η Άιζα, γέρνοντας το κεφάλι προς το γαιοκτήμονα, τον Ρούπερτ Χέινζ. Τον είχε συναντήσει σε μια φιλανθρωπική αγορά· και σε μια φιλική συγκέντρωση για τένις. Της είχε δώσει ένα φλιτζάνι και μια ρακέτα – αυτό ήταν όλο. Όμως, στις χαρακιές του προσώπου του εκείνη ένιωθε πάντα το μυστήριο· και στη σιωπή του, το πάθος. Το είχε νιώσει στη συγκέντρωση εκείνη, το είχε νιώσει στη φιλανθρωπική αγορά. Το ένιωθε ξανά τώρα, αν μη τι άλλο πιο δυνατά, τρίτη φορά.

«Θυμάμαι» διέκοψε ο ηλικιωμένος «τη μητέρα μου...» Απ' τη μητέρα του θυμόταν ότι ήταν πολύ γεροδεμένη· ότι κρατούσε κλειδωμένο το κουτάκι με το τσάι της· αλλά του έδωσε σ' αυτό

εδώ το δωμάτιο ένα βιβλίο με ποιήματα του Μπάιρον. Έχουν περάσει πάνω από εξήντα χρόνια, τους είπε, από τότε που του έδωσε η μητέρα του τα ποιήματα του Μπάιρον σ' αυτό εδώ το δωμάτιο. Έκανε παύση.

«Με χάρη περπατά σαν τη νυχτιά» απήγγειλε ένα στίχο του ποιητή.

Και μετά:

«Κι έτσι, δεν θ' απλώνουμε άσκοπα πια τα βήματά μας κάτω απ' το σεληνόφως».

Η Άιζα σήκωσε το κεφάλι της. Οι λέξεις σχημάτισαν δυο δαχτυλίδια, δυο τέλεια δαχτυλίδια που τους ταξίδευαν, εκείνη και τον Χέινζ, σαν δυο κύκνους, όπου πήγαινε το ρεύμα. Αλλά το πάλλευκο στήθος του κύκλωνε κουβάρι βρύα βρομερά· κι εκείνη, με τα δάχτυλα των ποδιών της με μεμβράνη ενωμένα όπως του κύκνου, ήταν πιασμένη στα δίχτυα του άντρα της, του χρηματιστή. Καθισμένη στην τριγωνική καρέκλα της λικνιζόταν, τα σκουρόχρωμα κοτσιδάκια της κρέμονταν, το σώμα της σαν μαξιλάρι στρογγυλό μες στην ξεθωριασμένη ρόμπα.

Η κυρία Χέινζ είχε συνειδητοποιήσει τα συναισθήματα που ένωναν τους άλλους κι απέκλειαν εκείνη. Περίμενε, όπως περιμένεις να σιγήσει η τελευταία νότα του εκκλησιαστικού οργάνου προτού φύγεις από την εκκλησία. Στο αυτοκίνητο, την ώρα της επιστροφής τους στην κόκκινη έπαυλη μες στα σταροχώραφα, θα τα διέλυε, σαν την τσίχλα που τρυπάει με το ράμφος της τα φτερά μιας πεταλούδας. Άφησε να περάσουν δέκα δευτερόλεπτα προτού παρέμβει, μετά σηκώθηκε· δίστασε· κι έπειτα, σαν να είχε ακούσει την τελευταία νότα να σβήνει, έδωσε στην κυρία Τζάιλς Όλιβερ το χέρι της.

Αλλά η Άιζα, παρότι θα έπρεπε να είχε σηκωθεί ακριβώς τη στιγμή που σηκώθηκε η κυρία Χέινζ, συνέχισε να κάθεται. Η κυρία Χέινζ την αγριοκοίταξε μ' εκείνα τα μάτια της χήνας, το λαρύγγι της γέμισε με ήχους πτηνού, «Σας παρακαλώ, κυρία Τζάιλς Όλιβερ, έχετε την καλοσύνη να αναγνωρίσετε την ύπαρξή μου...», κάτι που εκείνη αναγκάστηκε να κάνει, σηκώθηκε εντέλει απ' την καρέκλα της, μέσα στην ξεθωριασμένη ρόμπα της, με τα κοτσιδάκια της να κρέμονται πάνω στους ώμους της.

Το Πόιντζ Χολ φάνηκε στο πρωινό φως των πρώτων καλοκαιρινών ημερών, ένα σπίτι μεσαίου μεγέθους. Δεν συγκαταλεγόταν στα σπίτια που αναφέρονται στους ταξιδιωτικούς οδηγούς. Παραήταν απλό. Αλλά αυτό το άσπρο σπίτι με την γκρίζα σκεπή και την πτέρυγα που σχηματίζει ορθή γωνία, το σπίτι που αυτώς ήταν χωμένο χαμηλά στο λιβάδι με μια σειρά δέντρων στην πλαγιά από πάνω του, έτσι που τα δαχτυλίδια του καπνού να ξετυλίγονται ως τις φωλιές που είχαν τα χαβαρόνια, ήταν μια κατοικία ζηλευτή. Άνθρωποι που περνούσαν από μπροστά, έλεγαν μεταξύ τους: «Αναρωτιέμαι, θα πουληθεί ποτέ αυτό;» Κι ύστερα γύριζαν στο σοφέρ: «Ποιος μένει εδώ;»

Ο σοφέρ δεν ήξερε. Η οικογένεια Όλιβερ, που είχε αγοράσει το σπίτι πριν από έναν αιώνα, δεν είχε σχέση με τους Γουέρινγκ, τους Έλβι, τους Μάνερινγκ ή τους Μπερνέτ· τις παλιές οικογένειες που είχαν παντρευτεί μεταξύ τους κι ήταν και στο θάνατο στενά ενωμένες, όπως οι ρίζες του κισσού κάτω απ' τον περίβολο στο κοιμητήρι της εκκλησίας.

Οι Όλιβερ ζούσαν εκεί λίγο πάνω από εκατόν είκοσι χρόνια. Κι όμως, όταν ανέβαινες τη μεγάλη εσωτερική σκάλα –υπήρχε κι άλλη σκάλα στο πίσω μέρος, απλή, ξύλινη, για τους υπηρέτες– έβλεπες ένα πορτρέτο. Ένα κομμάτι κίτρινο μπροκάρ φαινόταν από τα μισά της σκάλας· κι όταν έφτανες στην κορυφή, εμφανιζόταν ένα πουδραρισμένο προσωπάκι, ένα εντυπωσιακό κάλυμμα κεφαλής με μαργαριτάρια· κάποια πρόγονος όχι ιδιαίτερα σημαντική. Ο διάδρομος οδηγούσε σε έξι ή επτά κρεβατοκάμαρες. Ο μπάτλερ υπήρξε στρατιώτης· είχε παντρευτεί καμαριέρα· και κάτω από μια γυάλινη προθήκη υπήρχε ένα ρολόι τσέπης, το οποίο είχε σταθεί εμπόδιο σε κάποια σφαίρα στο Βατερλό.

Ήταν νωρίς το πρωί. Στο χορτάρι υπήρχαν δροσοσταλίδες. Το ρολόι της εκκλησίας χτύπησε οχτώ φορές. Η κυρία Σουίδιν τράβηξε την κουρτίνα της κρεβατοκάμαράς της – το ξεθωριασμένο άσπρο κρετόν, που τόσο ομόρφαινε την εξωτερική πλευρά του παραθύρου, δίνοντάς του χρώμα με την πράσινη φόδρα του. Στεκόταν εκεί, με τα γερασμένα χέρια της στην μπετούγια, που την τράβηξε απότομα για να την ανοίξει: η παντρεμένη αδερφή του ηλικιωμένου κυρίου Όλιβερ· χήρα. Πάντα ήθελε να μείνει σ' ένα σπίτι δικό της· ίσως στο Κένσινγκτον ή στο Κιου, για να έχει το πλεονέκτημα των δημόσιων κήπων. Αλλά έμενε εκεί όλο το καλοκαίρι· κι όταν ο χειμώνας στάλαζε την υγρασία του στα τζάμια κι έφραζε τα λούκια με ξερά φύλλα, έλεγε: «Μπαρτ, γιατί έχτισαν το σπίτι σ' αυτή τη γούβα, με βορινό προσανατολισμό;» Ο αδερφός της έλεγε: «Προφανώς, για να ξεφύγουν απ' τη φύση. Δεν χρειάζονταν τέσσερα άλογα για να τραβήξουν την οικογενειακή άμαξα σε τόση λάσπη;» Έπειτα, της έλεγε την πασίγνωστη ιστορία για τη βαρυχειμωνιά του δέκατου όγδου αιώνα· όταν το σπίτι ήταν απο-

κλεισμένο απ' το χιόνι έναν ολόκληρο μήνα. Κι είχαν πέσει τα δέντρα. Έτσι, κάθε χρόνο, σαν έφτανε ο χειμώνας, η κυρία Σουί-διν αναχωρούσε για το Χέιστινγκς.

Μα τώρα ήταν καλοκαίρι. Την είχαν ξυπνήσει τα πουλιά. Πώς κελαηδούσαν! κι έκαναν επίθεση στην αυγή σαν σμάρι αγο-ριών απ' τη χορωδία, που επιτίθεται στην τούρτα. Αναγκασμένη καθώς ήταν να τ' ακούει, είχε πιάσει το αγαπημένο της ανάγνω-σμα –μια *Συνοπτική Ιστορία*– κι είχε περάσει το δώρο μεταξύ τρεις και πέντε σκεπτόμενη τα δάση με τα ροδόδεντρα στο Πικαντίλι· τότε που ολόκληρη η ευρωπαϊκή ήπειρος, όπως καταλάβαινε, δεν χωριζόταν από τη Θάλασσα της Μάγχης, ήταν ενωμένη· κι εκεί κατοικούσαν, όπως καταλάβαινε, τέρατα με σώμα ελέφα-ντα και λαιμό φώκιας που κινούνταν με δυσκολία, υψώνονταν απειλητικά, στριφογύριζαν το κορμί τους και, όπως υπέθετε, αλυχτούσαν· ο ιγουανόδους, το μαμούθ, ο μαστόδους· από τα οποία πιθανώς, σκέφτηκε, ανοίγοντας το παράθυρο με μια από-τομη κίνηση, προερχόμαστε.

Χρειάστηκαν πέντε δευτερόλεπτα σε πραγματικό χρόνο, που στο μυαλό διαρκεί πολύ περισσότερο, να ξεχωρίσει την Γκρέις, με το γαλάζιο πορσελάνινο σερβίτσιο στο δίσκο, από το σκεπα-σμένο με τομάρι τέρας που γρύλιζε κι ήταν έτοιμο, την ώρα που άνοιξε η πόρτα, να γκρεμίσει ένα ολόκληρο δέντρο στα τυλιγμέ-να με πάχνη χαμόκλαδα του προϊστορικού δάσους. Ήταν φυσι-κό ν' αναπηδήσει, τη στιγμή που η Γκρέις ακουμπούσε κάτω το δίσκο κι έλεγε: «Καλημέρα, κυρία». «Παλαβή» την αποκαλούσε η Γκρέις, καθώς αισθανόταν στο πρόσωπό της τη μοιρασμένη ματιά, μισή προορισμένη για το τέρας στο βάλτο, μισή για την υπηρέτρια με το εμπριμέ φόρεμα και την άσπρη ποδιά.

Στο μυθιστόρημα *Ανάμεσα στις πράξεις* η Βιρτζίνια Γουλφ περιγράφει μια μέρα του Ιουνίου του 1939, όταν η οικογένεια Όλιβερ διοργανώνει στην έπαυλή της, το Πόιντζ Χολ, την ετήσια θεατρική παράσταση του χωριού. Το έργο είναι μια συρραφή από διάφορα σκετς που αναπαριστούν διαφορετικές περιόδους της αγγλικής ιστορίας, με πρωταγωνιστές τους κατοίκους του χωριού. Στα διαλείμματα του έργου, η συγγραφέας περιγράφει τις σκέψεις και τις κινήσεις των ανθρώπων που παρακολουθούν την παράσταση. Είναι η στιγμή που παύουν να είναι οι απλοί θεατές του έργου και γίνονται οι ήρωες του μυθιστορήματος.

Το κύκνειο άσμα της Βιρτζίνια Γουλφ, το οποίο δεν πρόλαβε να δει τυπωμένο, είναι ένα χαρακτηριστικά αγγλικό μυθιστόρημα το οποίο αναδεικνύει τη δύναμη της Τέχνης. Από την πρώτη μέχρι την τελευταία σελίδα η συγγραφέας ξεδιπλώνει τις πτυχές της αγγλικής κουλτούρας και ταυτότητας: στην καθημερινότητα της οικογένειας Όλιβερ, στις σκέψεις και στις συνομιλίες των προσώπων, στην αναπαράσταση στιγμών της αγγλικής ιστορίας μέσα στο πλαίσιο της θεατρικής παράστασης.

Η γλώσσα της Γουλφ είναι κεντημένη ως το τελευταίο φωνήεν. Παρηκήσεις, εκθαμβωτική εικονοποιία, αστραφτερές μεταφορές, συνειρμική απογείωση. Η συγγραφέας διατηρεί, και σε αυτό το βιβλίο, την ποιητική πύκνωση στην πεζογραφική φόρμα. Ένα φιλόδοξο μυθιστόρημα για τη σύγκρουση της συνείδησης με τον έξω κόσμο και την αγγλική πολιτισμική ταυτότητα μιας μεγάλης κυρίας, που σφράγισε την πεζογραφία του 20ού αιώνα.

Σοφία Νικολαΐδου, *Τα Νέα* (Βιβλιοδρόμιο)

ISBN:978-618-03-1415-1

9 786180 314151

ΒΟΗΘ. ΚΩΔ. 81415